Nr. 104. Kraków, Piątek 21 grudnia 1923. Rok I

KURJER WIECZORNY

wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Redakcja: ulica Dunajewskiego Nr. 4 Telefon Nr. 4490 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670	Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 1100000. Mk, z odnoszeniem lub przesyłką pocztową 1,250.000 Mkp Zagranicą miesięczne 2.500.000 Mkp. Cena numeru 50.000 M.	Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe 16.000 Mk. Nadesłane 36.000 Mkp. Po kronice 48.000 Mk. Na pierwszej stronie i między giełdami 64.000 Mk. Ogłoszenia zamiejscowe 25% drożej. — Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. — Ceny powyższe obowiązują od dnia z miany w nagłówku.	Administracja: ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Exposé dra Grabskiego

Kraków, 21 grudnia.

Pana premiera Grabskiego pamiętamy dobrze z jego poprzednich działań i oratorskich wystąpień. Cechowała je energja, wiara we własne słowa i jasność rozwijanych planów. Mogły one budzić różne wątpliwości, nieporozumień jednak nie pozostawiały żadnych. Zarówno pamiętna operacja koronowa w Małopolsce jak wielki plan sanacyjny, wyłożony w motywach do tegorocznej marcowej ustawy o naprawie skarbu były nacechowane zarówno charakterystycznymi błędami w założeniach jak jasnością wysnutych z nich wniosków.

W świetle wczorajszego swojego „expose" okazał się nam p. dr. Grabski zupełnie odmiennym od tego, którego widywaliśmy już na pierwszym planie naszej polityczno-finansowej sceny. Ani śladu dawnego impetu i tej tak suggestywnie działającej wiary we własne słowa. Zarazem zaś bardzo znaczne zmętnienie rysowanych obrazów. Zamiast jasnych, precezyjnych określeń, różnorodne kombinacje ogólników i truizmów, które mówią słuchaczowi dziwnie mało, na żadne konkretne pytanie odpowiedzi nie dostarczają.

„Rząd zdecydowany jest przyspieszyć działanie jednych środków, spotęgować działanie innych i zogniskować wysiłki całego kraju, aby w jak najkrótszym czasie opanować nieustanny kryzys walutowy za pomocą reformy walutowej".

Oto charakterystyczny ustęp z wczorajszych wywodów p. premiera.

Nie można o tym ustępie powiedzieć, jakoby nic znaczył nic zgoła, ale też nie sposób zdać sobie sprawę z tego, co mianowicie znaczy on konkretnie w języku faktów i realnych zamiarów nowego rządu i jego szefa.

O oparciu finansów kolejnictwa „na jego własnych siłach" mówi [illegible] jako o rzeczy „najzupełniej możliwej i to w najkrótszym czasie" Skoro tak jest rzeczywiście, to zaiste niepojętem musi się wydać, że to jajko kolejowych finansów aż pełnych pięć lat czekało na swego Kolumba...

Co do nas, to pozostajemy przy starym i dostatecznie banalnym poglądzie, że tak integralna część gospodarstwa ogólnie państwowego jak kolejnictwo nie da się mechanicznie wyrwać i oddzielić z tej całości, że więc finanse kolejowe nie mogą być inaczej poprawiane i uzdrawiane jak tylko równomiernie i w ścisłej łączności z postępami ogólnej sanacji finansowej. Wszelkie próby naruszenia tej elementarnej zasady muszą wywołać tylko nowe zaburzenia w cyrkulacji i dystrybucji towarów, czyli dalej spotęgować ich drożyznę, a tem samem ogólne położenie gospodarcze państwa i społeczeństwa pogorszyć a nie poprawić.

Za poprzednich swych rządów finansowych dr Grabski oparł był cały swój plan na wprowadzeniu miernika stałego w postaci złotego polskiego który też dzięki jego inicjatywie [illegible] w dwóch ostatnich kwartałach kończącego się roku rolę równie doniosłą jak różnorodnie ocenianą.

Otóż jest zjawiskiem psychologicznem wysoce charakterystycznem że twórca teorji i praktyki złotego polskiego, który przed [illegible] miesiącami nadał mu był znaczenie kamienia filozoficznego w [illegible] sanacji, teraz wróciwszy ponownie do władzy, nie znalazł ani słowa wspomnienia dla tego swojego dzieła...

Najciekawszą częścią wczorajszego „expose" byłby niewątpliwie końcowy ustęp, traktujący o specjalnych pełnomocnictwach dla rządu, gdyby dr. Grabski był bliżej określił, jakich mianowicie zamierza żądać pełnomocnictw.

Widocznie pod tym względem sam pan premier nie ma jeszcze planu gotowego. Z właściwą tedy oceną zamierzeń dra Grabskiego, do której wczorajsze „expose" podstaw dostatecznych nie daje, wypadnie wstrzymać się do czasu, kiedy minister skarbu bardziej skonkretyzuje swoje poglądy obecne i oparte na nich zamierzenia.

TELEGRAMY

Sprawy węgierskie w Lidze Narodów

Paryż, 21 grudnia. „L'Information" donosi, iż w sprawie rokowań o węgierską pożyczkę senzację wywołało w komisji finansowej Rady Ligi **oświadczenie premiera węgierskiego hr. Bethlena, iż Węgry nie są w stanie zapłacić reperacji.** Przedstawiciele Małej Ententy oświadczyli, że **nie wezmą udziału w dalszych posiedzeniach Rady Ligi**, o ile nie zostanie utrzymaną zasada zapłacenia odszkodowań przez Węgry i utrzymania kontroli wojskowej. Przy tej sposobności wskazywał dr **Benesz** na fakt, iż każdy Czecho-Słowak płaci przeciętnie 113 koron złotych podatku, podczas gdy Węgry płacą tylko 27 koron złotych.

Na posiedzeniu popołudniowem komisji Rady Ligi zmienił jednakowoż Bethlem swe nieprzejednane stanowisko i prosił o zwłokę celem naradzenia się z kolegami ministerjalnemymi ponadto **zgodził się Bethlem na życzenie Małej Ententy wydania jeszcze raz oficjalnego oświadczenia o stanowczej detronizacji Habsburgów na Węgrzech.** O ile Bethlem da zadawalniającą odpowiedź, jest rzeczą prawdopodobną, iż w przeciągu tygodnia załatwione zostaną formalności dotyczące pożyczki węgierskiej. W związku jednakowoż z trudną sytuacja Bethlema **rozeszły się pogłoski, iż będzie musiał on podać się do dymisji, miejsce zaś jego zajmie prawdopodobnie hr. Zichy.**

Sytuacja w Anglji

London 21 grudnia. Dobrze poinformowane koła polityczne utrzymują, że natychmiast po otwarciu nowego parlamentu, które nastąpi w dniu 15 stycznia, ustąpi gabinet **Baldwina**, rządy zaś obejmie **Ramsay Macdonald. Rządy jednak jego będą krótkotrwałe, rychło bowiem będzie musiał ustąpić miejsca skoalizowanemu gabinetowi konserwatywno-liberalnemu, opartemu na zupełnie nowych podstawach.**

O nowych wyborach mówi się coraz mniej.

Nowa konferencja w sprawie rozbrojenia

Paryż, 21 grudnia. „New Jork Herald" donosi z Waszyngtonu, że członkowie republikańscy senatu i Izby reprezentacyjnej postanowili zaproponować prezydentowi Coolidge zwołanie nowej konferencji rozbrojeniowej, dotyczącej zwłaszcza redukcji zbrojeń w zakresie lotnictwa i łodzi podwodnych.

Nowy zamach w Albanji

Ateny, 21 grudnia. Wczoraj próbowano dokonać przeciw **płk. Batsaris, szefowi delimitacyjnej komisji greckiej w Albanji zamachu, który przypomina zamach dokonany w sierpniu br. na misję włoską gen. Tellini.** Botsaris wracając automobilem do Janiny, został po drodze ostrzeżonym przez wieśniaków o przygotowanej nań zasadzce. Pułkownik wysiadłszy z auta w towarzystwie eskorty swej znalazł w poprzek drogi położone drzewo

oraz kilkanaście dużych głazów. Sprawców zamachu nie znaleziono i dotąd jeszcze nie zdołano ująć.

Kredyty francuskie dla Polski

Paryż, 21 grudnia. W czasie dyskusji w izbie deputowanych, sprawozdawca budżetu Bokanowski odpowiadając deputowanemu socjalistycznemu Lewasowi oświadczył, że przyznanie kredytu Polsce i państwom małej ententy nie obciąży bynajmniej skarbu francuskiego, gdyż kredyty te realizowane będą po 100 miljonów rocznie w bonach skarbowych, od których procenty płacić będą dłużnicy, jeżeli kredyty nie byłyby przyznane, to państwa zainteresowane musiałyby szukać gdzieindziej niezbędnej broni i amunicji a robotnicy francuscy ponieśliby straty wskutek braku pracy.

Rząd republikański w Grecji

Ateny, 21 grudnia. Rokowania w celu utworzenia nowego rządu republikańskiego w Grecji między pułk. Plastiras a stronnictwami zostały nawiązane.

Ateny, 21 grudnia. Rokowania między pułk. **Plastirusem** a przedstawicielami stronnictw w celu utworzenia nowego republikańskiego rządu zostały zapoczątkowane. Premierem nowego gabinetu greckiego ma zostać przywódca demokratów prof. Uniwersytetu **Papanastasin.** Były komendant floty greckiej **Hadikiriakos** i pułk. **Kondilis** wejdą w skład nowego gabinetu. O udziale Venizelistów w rządzie dotychczas nic nie słychać. Partja republikańska nazywana w Atenach „demokratyczna“ nawiązała z **Danglisem,** przywódcą Venizelistów rokowania, w celu pozyskania ich do nowego rządu.

Senzacyjne rewelacje

Bukareszt, 21 grudnia. Były minister spraw wewnętrznych **Argetoianu** ogłasza w nowo założonym przez siebie dzienniku senzacyjne rewelacje o związkach **b. premiera gen. Avarescu z węgierskimi i niemieckimi nacjonalistami.** Największą senzację budzi w Rumunji doniesienie, **iż gen. Avarescu w maju 1922 spotkał się w Augsburgu z Ludendorffem i zawarł z nim porozumienie, mocą którego obaj w grudniu 1923, gdy władza w Rumunji i w Niemczech znajdować się będzie w ich ręku, doprowadzić mają do ścisłego przymierza między Rumunją, Niemcami i Węgrami.**

W Berlinie umierają z głodu

Berlin, 12 grudnia. W ubiegłym tygodniu zmarło w **Berlinie z głodu 103 osób.**

Warunki sanacji

Utwierdza się coraz bardziej w szerokich sferach społeczeństwa polskiego, co gorzej wśród **ludzi bliskich życiu gospodarczemu i finansowemu** mniemanie, iż sytuacja skarbowa Polski jest **beznadziejną,** że „staczamy się w przepaść“, z której wyjścia niema itd. Rzeczywiście ostatnie miesiące rządów p. Kucharskiego, pełne **zapowiedzianych, a następnie stale nie dotrzymywanych** obietnic i planów finansowych, mogły zachwiać ufność nawet **największych optymistów,** budząc poważne wątpliwości wobec wszel ich **wogóle planów naprawy skarbu. Szczególnie analogja z Niemcami i tragicznem położeniem skarbu i waluty niemieckiej** była tem „**memento mori**“, które zdawało się już być i dla Polski nieuchronne.

Oczywiście zbytni **optymizm** i ostateczny **pesymizm** w ocenie sytuacji **skarbowej** i walutowej w Polsce jest niczem nieuzasadniony, wykazując tylko naszą wrodzoną **płytkość** w ujęciu bardziej złożonych zjawisk ekonomicznych. Obecna sytuacja **gospodarcza** Polski jest **wywołaną,** stwierdzić to należy **z naciskiem, naszą błędną polityką ekonomiczną i naszem niewyrobieniem gospodarczem,** niema bowiem **żadnego** powodu, by w kraju **o tak znacznych bogactwach naturalnych, leśnych i górniczych,** o tak pomyślnych na ogół **warunkach przyrodniczych,** jak Polska, **waluta zabijała nie mal** każdy wysiłek zbiorowy i jednostkowy w zakresie ekonomicznym.

Z naszym kryzysem gospodarczym nie jesteśmy odosobnieni w Europie. Wraz z nami zamierają na skutek tego samego co w Polsce **braku zaufania do polityki gospodarczej rządu, pieniądz** i gospodarstwo narodowe Niemiec, Węgier, Austrji itd. itd. Wszędzie niszczy rezultaty **wytężonej akcji sanacyjnej brak zaufania do własnych sił,** powojenna psychoza **spekulacyjna,** będąca **jednak** tylko **sui generis** ucieczką przed dewaluacją pieniądza.

Jednak przykład zagranicy uczy, że nigdy nie można sytuacji ekonomicznej i **finansowej oceniać pesymistycznie i beznadziejnie. Mamy tego przykład świeży w Niemczech.** Zdawało się, że przy „**miljardowych**“ **kosztach** przejazdu jednorazowego **tramwajem** w mieście, nie może być już mowy o naprawie skarbu, że grozi zupełny chaos, zbliżający Niemcy do **stosunków bolszewickich.**

Tymczasem wbrew wszelkim oczekiwaniom, w chwili **najwyższego upadku** życia gospodarczego i bogactwa Niemiec, dobrze pomyślana reforma walutowa przynosi poważne zmiany na lepsze, budząc ducha gospodarczego wśród zrozpaczonych i znękanych obywateli, **powiększając** zasoby skarbu państwa i **wnosząc** wogóle w życie ekonomiczne Niemiec **nowy powiew** w kierunku naprawy stosunków. Reforma walutowa Niemiec **wymaga osobnego omówienia,** tu tylko ograniczymy się do stwierdzenia, że **marka rentowa** wprowadzona w Niemczech jako środek płatniczy, sprawiła ostatnio nietylko **stabilizację** kursu tej nowej waluty, lecz nawet „**absolutną**“ **zniżkę cen przedmiotów codziennej** konsumcji i użytku. **Cena chleba spadła** odrazu **z 9 fenigów złotych na 7 fen. zł.** za 1 kg. **dalsza zniżka jest oczekiwana w najbliższych dniach.** Oczywiście zniżka cen za chleb jest decydującą dla kosztów utrzymania. **płac zarobkowych i wogóle wzrostu drożyzny.** „Mnożnik“ drożyźniany, tj. indeks kosztów utrzymania **spadł o 16.2% w dniu 5 bm. w porównaniu z ostatnim tygodniem listopada.** Jest to bardzo znaczna poprawa **stosunków,** skoro aż do tego czasu każdy spadek kursu **marki niemieckiej** w stosunku do dolara powodował olbrzymie zwyżki cen za wszystkie **towary i usługi,** pogarszając z każdym dniem i godziną niemal **stosunki finansowe i aprowizacyjne.**

Więc jednakże wprowadzenie **środka płatniczego,** opartego na jakiejś **stałej podstawie,** przyczyniło się do **stabilizowania** waluty i obniżenia nieznośnych ciężarów **drożyzny!** Zaznaczyć tu należy mimochodem, że „beznadziejna“ **sytuacja finansowa Niemiec,** podrożenie budulca, robocizny i kosztów pomiarów, skłoniły **osadnictwo niemieckie,** jeszcze na duże **przed wprowadzeniem marki rentowej,** do oparcia swej akcji **parcelacyjnej i jej sfinansowania na listach rentowych w naturze** (Roggenrentenbank), mianowicie **w życie, najpowszechniejszym artykule żywności. Bank rentowy rozwinął żywą działalność,** rezultaty były zadawalające, papiery **w życie poszukiwane,** tak iż reforma rolna przyczyniła się **zupełnie nieoczekiwanie do spopularyzowania tej idei,** nawracającej do dawnych form gospodarczych.

Przykład choćby Niemiec wskazuje jasno na to, że sytuacja nasza nie jest bynajmniej **beznadziejną,** że przy pewnym wysiłku naszej **inwencji** skarbowej i gospodarczej naprawa skarbu **jest nietylko możliwą,** lecz wiele prawdopodobną i niemal **pewną.** W tym jednak celu należy zerwać z dotychczasowem **eksperymentowaniem na żywem** ciele gospodarstwa narodowego, trzeba naprzód **ustabilizować markę,** a potem **podnieść żywotnie** śrubę **podatkową.** Niemcy **podwyższają również obecnie podatki** do przedwojennej wysokości, **podwyżka przypada jednak na czas uregulowania sytuacji skarbowej. Każdy da chętnie rządowi pieniądze, gdy mu ufa** i gdy stosunki się polepszają, natomiast **zawodne są wszelkie środki przymusowe, gdy panuje ogólna panika i ucieczka od swojskiej waluty.**

Podróż bez pieniędzy

Wywiad współpracownika „Kurjera Wieczornego“ z kapitanem **Walerjanem Wanderwell Pieczyńskim.**

Od dni kilku w mieście naszem bawi kapitan wojsk amerykańskich p. **Walerjan Wanderwell Pieczyński** z sekretarką swą uroczą holenderką **p. Puck van der Raey** z Antwerpji i 6 innymi członkami ekspedycji, który założył się, iż samochodem firmy **Ford** objedzie cały świat **bez pieniędzy.** Wobec zainteresowania jakie wzbudził ekscentryczny Polak swym ekscentrycznym zakładem, udałem się do „Grand-Hotelu“ dla poinformowania się bliżej o szczegółach zakładu i podróży.

Kapitan Wanderwell-Pieczyński udzielił mi u-przejmie ogromnie interesujących szczegółów.

Urodziłem się — opowiadał kapitan Pieczyński — w Toruniu jestem Polakiem. Jako chłopak 16-letni w roku 1912 wyruszyłem pieszo z plecakiem, aparatem fotograficznym i dosłownie 35 markami niemieckiemi do Hamburga. Wrażenia z tej podróży opisywałem w czasopiśmie **„Wandervogelgaublat“.** Z Hamburga na okręcie dostałem się do Anglji. Całą Anglję przeszedłem pieszo aż do węglowego fortu **Cardif,** stąd jako marynarz wyjechałem do Stanów, zdając egzamin marynarski. Stany Zjednoczone przewędrowałem pieszo, z Chile (Ameryka poł.) przewędrowałem przez okryte śniegiem Andy i pampasy argentyńskie, przybywając do Buenos Aires, stolicy Argentyny.

W czasie wojny wstąpiłem do armji Stanów Zjedn. i uzyskałem w niej stopień kapitana. Wtedy też poznałem moją obecną żonę w Czerwonym Krzyżu.

Ponieważ nazwisko Pieczyński jest dla nie-Polaka nie do wymówienia, przybrałem przydomek **„Wanderwell“,** którego legalizację po wyjściu z wojska uzyskałem.

Wskutek mych podróży nabyłem znajomości języków: norweskiego, szwedzkiego, angielskiego, hiszpańskiego, niemieckiego i francuskiego.

Dnia 22 września 1919 wyjechałem wraz z żoną w podróż, czyniąc zdjęcia filmowe i dotarłem aż do Kosta-Riki, skąd wróciłem do Nowego Yorku. Wtedy między mną a żoną stanął zakład o to, czy automobil Forda czy też systemu **Hanson Sixe-Continental Motor** nadaje się do podróży naokoło świata.

— Jakie kraje dotąd przebył kapitan?

— 40 stanów w Ameryce, Kanadę, Meksyk, Guatemalę, Honduras, Koste Rike, Anglję, Włochy, Hiszpanję, Algier, Tunis, Liberję, część Sahary, Portugalję, Belgję, Szwajcarję i Niemcy.

Podróżuję od 27 listopada 1921.

— Jaki jest dalszy plan podróży?

— Jadę przez Lwów do Rumunji, stamtąd do Rosji, przez Syberję, Chiny, Mandżurję i Japonję do Stanów z powrotem. Do Atlanta w stanie Georgja, skąd wyruszyłem. Za 1 i pół roku będę w domu.

— Jakie są warunki zakładu? — zapytałem.

— **Nacional Bank we Florencji** — odpowiada kapitan — ofiarował 1,000.000 dolarów (8 i pół tryljona marek!) temu kto przebędzie największą ilość kilometrów automobilem, czyniąc zdjęcia krajobrazów i miast, które to zdjęcia przypadną na jego własność. Oprócz mej żony i mnie pięć osób odbywa podróż automobilami innych firm. Zostawiłem ich jednak tak daleko za sobą, iż nie mają szans zwycięstwa. Utworzył się specjalny komitet **„WANDERWELL AROUND - THE WORLD-ENDURANCE-CONTEST“** (w skróceniu **WAWEC,** New York 25 South Street), któremu wysyłam co tydzień raporty.

Każdy z uczestników zakładu dał cały swój majątek jako zastaw gwarancyjny — w podróży ma zarabiać na życie, nawet w czasie przejazdu na okręcie. Automobil musi mieć 3 flagi: amerykańską, Ligi narodów i kraju, przez który jedzie. We Włoszech faszyści, w Hiszpanji członkowie somatenu, a w Niemczech hitlerowcy ustawicznie zrywali nam flagi.

— Jak przyjęto kapitana w Krakowie?

— Nadzwyczajnie. Uczyniono nam tysiące grzeczności Mamy pokoje w „Grand-Hotelu“, p. Elibor Borkowski dał nam nowe części do automobilu, p. Riper bezinteresownie garaż. Na każdym kroku czynią nam udogodnienia.

— Czy Ford ma szanse zostania prezydentem Stanów?

— Niewątpliwie, jest to najbogatszy człowiek w Ameryce i ma wszelkie szanse zostania prezydentem, o ile będzie kandydował.

Po powrocie kap. Wanderwell zakłada za uzyskaną nagrodę światową wytwórnię filmów, zaś p. van der Racy zamierza wyjść za mąż.

Po długiej pogawędce, pożegnałem kapitana życzeniem szczęśliwej podróży. (rd)

KRONIKA

NOWA GWIAZDKOWA TARYFA TRAMWAJOWA. Od jutra wchodzi w życie nowa taryfa tramwajowa. Bilet dla dorosych kosztował będzie 60 tys., dla urzędników 40 tys., dla dzieci 20 tys. Jest to więc podwyżka 50%.

GWIAZDKA KOLEJOWA. W dniu dzisiejszym taryfa osobowa i towarowa została ponownie podwyższoną o całe 100 procent. Ceny te obowiązują na czas ostatniej dekady grudnia. Rozporządzenie dotyczące podpisali ministrowie skarbu, kolei i handlu na kilka minut przed oddaniem urzędowania swoim następcom. Ponieważ podwyższenie to taryf nie ma mieć żadnego wpływu na dalsze losy taryfy kolejowej, która od 1 stycznia ma stać się złotą, przeto niezwykły ten objaw żarliwości ustępujących ministrów można wytłumaczyć sobie chyba tem, że pragnęli oni dać dążącej do domów rodzinnych na ferje świąteczne młodzieży sposobność wydatnego przyczynienia się do zmniejszenia deficytu kolejowego. Rzesze młodocianych pasażerów ogarnął z tego powodu taki entuzjazm że wielu z nich pozostanie przez święta zdala od rodzin, ponieważ kalkulacja ich kosztów świątecznej padróży okazała się w ostatniej chwili równo na połowę — fałszywą...

PORZĄDECZKI W NASZEJ GAZOWNI. W gazowni krakowskiej od niejakiego czasu panuje zupełny bałagan. Przykładem tego niech będzie fakt, który nam podają: W domu przy ul Michałowskiego, w jednym z mieszkań popsuły się przewody i gaz uchodził. By temu zapobiedz, zamknięto gazomierz. Obecnie przewody naprawiono, jednakowoż gazomierza nie otwarto. Na kilkakrotne telefoniczne żądanie otwarcia gazomierza, odpowiedziano obietnicami i na tem się skończyło. Gazownia ma prawo podwyższać co tydzień bony gazowe — ale obowiązkiem jej jest spełniać żądania swych klientów. Nie nos dla tabakiery, ale tabakiera dla nosa.

Do porządków w naszej gazowni jeszcze powrócimy.

GRAND-HOTEL — BANKIEM. Od kilku dni krąży po mieście uporczywa pogłoska, iż budynek Grand Hotelu został sprzedany p. Korfantemu, który ma go w czasie najbliższym zamienić na bank. Gdyby to była prawda, ubyłby miastu naszemu najelegantszy hotel i najsympatyczniejsza kawiarnia.

Z MUZEUM NARODOWEGO. W salach Muzeum wystawiono piękny portret artystki dramatycznej Ireny Solskiej, malowany pastelami w r. 1898 przez Leona Wyczółkowskiego, oraz olejny porret ś. p. Pakiesa przez Kazimierza Pochwalskiego. Oba te cenne dzieła otrzymało Muzeum Narodowe z daru ś. p. Pakiesa, który ofiarując je za życia Muzeum, aż do śmierci zatrzymał je w depozycie u siebie. Po zgonie ofiarodawcy oba cenne dzieła przeszły na użytek publiczny.

MIANOWANIA W WOJEWÓDZTWIE KRAKOWSKIEM. Minister Spraw Wewnętrznych zamianował w województwie krakowskiem urzędnikami referendarskimi w VI st. sł. Władysława Kłosowskiego, Dra Leopolda Mussila, Artura Loreta, Stanisława Matusińskiego; urzędnikami referendarskimi w VII st. sł.; Jana Banasia, Konstantego Pawika, Mieczysława Soleckiego, Dra Józefa Bieniasza, Dra Czesława Górnego Kazimierza Wyżykowskiego, Jana Milanicza, Stanisława Wygrzywalskiego, Adama Szmuca, Władysława Nyrkowskiego, Dra Romana Müllera, zaś urzędnikiem rachunkowym w VII st. sł. Tadeusza Sołtykiewicza.

CENA RYB. Wobec pobierania przez handlarzy wygórowanych cen za ryby, Magistrat wzywa handlarzy ryb, aby bezzwłocznie przedłożyli Komisarjatowi Targowemu cenniki do zatwierdzenia. Zatwierdzone cenniki winny być umieszczone na widocznym, łatwo w oko wpadającym miejscu, a ceny ściśle przestrzegane. Handlarze, niestosujący się do niniejszego zarządzenia będą karani aresztem do 3 miesięcy i grzywną do 200 miljonów mkp. Zwraca się uwagę publiczności, aby płaciła za ryby ceny zatwierdzone cennikiem i w razie pobierania cen wyższych, donosiła winnych do wydziału III B. Magistratu.

Bardzo to ładnie, ale — zapóźno. (przyp. red.)

CO BYŁO NA DZISIEJSZYM TARGU? Ostatni targ przed świętami był bardzo ożywiony. Płacono za 1 litr mleka zbieranego 130—150 tys., niezbieranego 180—220 tys., śmietany słodkiej 260—300 tys., kwaśnej 360—400 tys., 1 kg. masła 2 600—2.800 tys., sera 500—800 tys., jajo 75 do 80 tys. Ceny jarzyn: 1 kg. ziemniaków 40—45 tys., buraków 25—35 tys., marchwi 40—50 tys., pietruszki 160 -170 tys., główka kapusty 20—80 tys., kalafior 100—400 tys., Ceny drobiu: kura 1,800 tys. do 2,700 tys., kaczka 2,200 tys. 3 miljony, gęś 5—7 miljonow, indyk 7 do 9 miljonów, zając 3 mil. do 4,500 tys. 1 kg. karpia 3.500 tys., Lina 3,600 tysięcy.

WICHEREK USPOKOJONY. Aresztowano Atanazego Wicherka pod zarzutem kradzieży ubrania na szkodę Maurycego Inlandera.

Komunikaty teatralne i koncertowe

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj i jutro „Carewicz Aleksy". W niedzielę wieczorem „Sen nocy letniej" po raz ostatni przed świętami, poczem ukaże się znów dopiero we czwartek 27 bm. W oba dni świąteczne grane będą tradycyjne jasełka L. Rydla — „Betleem polskie" z nowemi postaciami, jakiemi go uzupełnił Józef Wiśniowski. Przygotowania do komedji fredrowskiej „Gwałtu co się dzieje" są na ukończeniu. Reż. Piekarski nadaje jej nową inscenizację a p. Pronaszko nowe dekoracje.

OPERA I OPERETKA. „Bajadera" graną będzie poraz pierwszy w bieżącym sezonie dziś w piątek, jutro w sobotę o pojutrze w niedzielę. Partje Marjetty i Napoleona kreują J. Kozłowska i L. Sempoliński. Kierownictwo muzyczne objął dyr. W. Szczepański. „Bajaderę i księcia kreują pp. Rynas i Ostrowski, męża Marjetty p. Rewera-Rewski. Balet przygotował baletmistrz E. Wojnar. W niedzielę 8-go punktualnie o 4 popołudniu „Szalona Lola" z Kozłowską i Sempolińskim w głównych partjach. W przygotowaniu „Krowoderskie Zuchy" St. Turskiego.

REPERTUAR

TEATR MIEJSKI (początek o godzinie 7½)
Piątek: „Carewicz Aleksy"
Sobota: „Carewicz Aleksy"

BAGATELA (początek o godzinie 8-mej)
Piątek: „Kaprys kobiecy" (premjera)

OPERA i OPERETKA (początek o g. 8)
Piątek: „Bajadera"
Sobota: „Bajadera"

KINO „UCIECHA" (ulica Starowiślna)
„Złamana lilia" z Lilianą Gish. Reżyserja Griffitha.

KINO „NOWOŚĆ" (ulica Starowiślna)
„Wschód i Zachód", wspaniały obraz dramatyczny

KINOTEATR „REDUTA" (ulica Lubicz)
„Dziki miód" z Priscillą Dean.

Ostatnie wiadomości gospodarcze

Ponowne zamknięcie węzła gdańskiego

Kraków, 21 grudnia.

Od dnia dzisiejszego na razie do dnia 28 b. m. włącznie został ponownie zamknięty kolejowy węzeł gdański dla przesyłek drzewnych z Polski, podobno z powodu zatarasowania torów. Zarządzenie powyższe jest poprostu katastrofą dla przemysłu drzewnego, gdyż drzewo załadowane musi być obecnie z wagonów usuwane, co naraża eksporterów na nieobliczalne wprost straty. W związku z zapowiedzianą od 1 stycznia podwyżką taryf kolejowych jest zarządzenie powyższe wprost ciosem, który może spowodować zupełne zaniechanie eksportu drzewnego, który i tak walczy z dużemi trudnościami.

CENNIK WĘGLA GÓRNOŚLĄSKIEGO. Po wypłaceniu ostatnich dodatków cena węgla górnośląskiego wynosi: węgiel gruba kostka I i II i orzech Ia — 30.600 tys. mkp., orzech Ib — 29,400 tys., orzech II — 28,200 tys., groszek 25.500 tys., grysik jak wyżej, drobny od 13,400 tys. do 24.400 tys., pospółka 26,100, miał — 10 miljonów. Ceny powyższe należy rozumieć loco wagon kopalnia za tonnę.

ZMIANA TARYF CELNYCH. Na mocy rozporządzenia ministra skarbu, oraz przemysłu i handlu zmienione zostało brzmienie art. 12 rozporządzenia z dnia 11 czerwca 1920 r. o taryfie celnej. Min. skarbu w każdorazowym porozumieniu z ministrem przemysłu i handlu może zezwolić na: 1) obrót uszlachetniający czynny dla surowców i części składowych oraz materjałów pomocniczych; 2) obrót uszlachetniający bierny w wypadkach, gdy uszlachetnienie nie może być dokonane w kraju wogóle lub w dostatecznie dobrym stopniu, lub dla wypróbowania nowych procesów fabrykacji; 3) obrót reparacyjny czynny i bierny; 4) czasowe sprowadzenie do Polski bez cła towarów, przeznaczonych na niepewną sprzedaż (jarmarki, wystawy), jakoteż podobny wywóz z Polski; 5) czasowy wywóz lb przywóz dla wypróbowania. Pod warunkiem złożenia zabezpieczenia celnego będą wydawane pozwolenia i tylko do tych państw, które przestrzegają zasady wzajemności.

Ostatnie telegramy

Sprowadzenie zwłok H. Sienkiewicza

Warszawa, 21 grudnia. „Kurjer Warszawski" donosi: Sprawa sprowadzenia zwłok **Henryka Sienkiewicza** z Vevey do kraju poczyna wreszcie wchodzić na tory realne. Prezes krakowskiej akademji umiejętności profesor Morawski przychylił się do poglądu zebrania wstępnego, że zwłoki znakomitego pisarza powinny być pochowane w **Warszawie.** Sprawą sprowadzenia zwłok specjalnie zainteresował się marszałek **Trąmpczyński i Rataj,** którzy przyrzekli swą pomoc i poparcie komitetowi. Zorganizowanie wielkiego komitetu ma nastąpić w styczniu.

Współpraca kapitału i pracy

Rzym, 21 grudnia. Agencja Stefaniego komunikuje: Na odbytem pod przewodnictwem Mussoliniego zebraniu delegatów generalnej konfederacji korporacyj syndykalistycznych faszystowskich i delegatów generalnego związku przemysłowców osiągnięto w dyskusji całkowite porozumienie ustanawiając w ten sposób rzeczywistą **współpracę kapitału i pracy.** Na terenie produkdji osiągnięto porozumienie dwóch wielkich potęg, co dotychczas wydawało się nieosiągalne, jestto faktem historycznym i da jaknajpomyślniejsze następstwa dla rozwoju przemysłu i podniesienia gospodarki narodowej. Zawarty układ zapewnia Włochom **długi okres spokoju wewnętrznego.** Wszystkie dzienniki poświęcają wiele miejsca tej sprawie i wyrażają głęboką radość stwierdzając, że rozpoczyna się nowa epoka w historji narodowej i wyprowadzają jaknajpomyślniejsze wnioski dla dobrobytu klasy robotniczej i interesów krajowej produkcji.

ZE ŚWIATA

STRASZNE STOSUNKI W NIEMIECKIM ZAKŁADZIE WYCHOWAWCZYM. „Muncehner Post" odsłania straszne stosunki, jakie panowały w zakładzie wychowawczym dla dzieci w Neuhersbergu, którego kierownikiem był prezydent sądu monachijskiego, Franciszek Riess. Opinja publiczna od dawna już dziwiła się, iż wychowankowie powyższego zakładu umierają z głodu, albo też na gruźlicę, pomimo to, iż znaczne sumy pieniędzy były łożone na utrzymanie zakładu. Tymczasem okazuje się, iż pieniądze te szły w większej części do kieszeni p. Riessa. Nadto środki żywnościowe, przesyłane do zakładu, kazał Riess odsyłać do swego mieszkania, wynikiem tego było, że wychowankowie zakładu całymi dniami nie otrzymywali chleba, karmiono w zamian zato trawą i pokrzywą. Z 4 litrów mleka, przeznaczonych dla zakładu, zatrzymywał dyrektor 2 litry. Wszystkie dary, przesyłane dla zakładu, zabierał p. Riess dla siebie i swej rodziny. Sprawa ta budzi niebywałą senzację w całych Niemczech.

LICZBA BEZROBOTNYCH W NIEMCZECH. Liczba bezrobotnych w Niemczech wynosi obecnie wedle danych statystycznych w obsadzonym obszarze 2 miljony ludzi, w nieobsadzonym obszarze 1,450.000 zupełnie bezrobotnych i 1,830.000 robotników, którzy mają skrócony czas pracy.

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

Konferencja tranzytowa w Genewie

Dnia 8 bm. zakończyła się w Genewie druga ogólna międzynarodowa konferencja tranzytowa. Po trzytygodniowych obradach Konferencja uchwaliła cztery teksty konwencji.

Konwencja kolejowa przyjęta została bez większych zmian w formie opracowanej przez doradczą i techniczną komisję komunikacyjno-tranzytową, która jest organem stałym przy Lidze Narodów. Konwencja ta nakreśla ramy dla wszelkich możliwych umów w sprawach kolejowych. Delegacja Polska dbała głównie o to, aby konwencja zostawiła stronom układającym się jak największą swobodę ruchów w sprawach taryfowych, i aby nie przewidywała obowiązkowej kompetencji Trybunału Haskiego. Nietylko pod tymi dwoma względami, ale i wogóle konwencja jest zadawalniająca, wobec czego delegat polski, prof. Bohdan Winiarski ją podpisał.

Projekt konwencji portowej, opracowany przez komisję, został przez Konferencję poważnie zmieniony, albowiem opierał się na zasadzie zupełnej między stronami równości. Jako taki, nie miał szans powodzenia. Był wyrazem polityki angielskiej, która usiłuje uniemożliwić każdemu państwu politykę protekcyjną, wobec swej własnej floty. Wobec tego, że flota angielska jest najliczniejszą, taka równość — to „summa injuria“. Anglicy zmobilizowali przedstawicieli międzynarodowej Izby Handlowej, towarzystw angielskich i delegatów innych ciał tego rodzaju, którzy obstając za „równością“, tłumaczyli, że konwencja nie jest konwencją „armatorów“ cz. właścicieli linji okrętowych.

Przeciwko tezie angielskiej najmocniej występowali Włosi którym chodziło przedewszystkiem o to, aby mogli wedle własnej woli kierować przewozem swojej emigracji i faworyzować swoje linje okrętowe. Delegat polski poparł dążenia włoskie. W rezultacie sprawa emigracji wyjęta została ze spraw przez konwencję uregulowanych. Podobnie wyjęte zostały sprawy kabotażu (żeglugi wzdłuż brzegów), oraz portów rybackich. Niema wreszcie w konwencji mowy o obowiązkowym arbitrażu, kiedy państwa uciekłyby się do wzajemnych represalij. Za konwencją głosowało trzy czwarte państw. Około 10 nie wzięło udziału w głosowaniu, w tej liczbie i Polska. Delegat polski zastrzegł tylko Rządowi polskiemu prawo późniejszego podpisania konwencji.

Dwie następne konwencje, uchwalone na wniosek Rządu włoskiego, przewidują przenoszenie energji elektrycznej przez kilka krajów i regulują sprawy żeglugi rzecznej.

Ostatnim aktem konferencji były wybory do stałej komisji doradczej i technicznej komunikacyjno tranzytowej (C. C. T. C. T.). Jak wiadomo, do komisji tej wchodzą „de jure“ przedstawiciele czterech wielkich mocarstw, oraz 12 przedstawicieli innych państw, których połowa przy każdej konferencji ogólnej ustępuje. Polska reprezentowana była w komisji przez p. B. Winiarskiego. Kiedy przystąpiono do głosowania, które z państw mogą być nadal reprezentowane w komisji, Polska otrzymała głosów najwięcej, bo 23 na 29 głosujących.

Ceny złota i srebra

Złoto: Dolar 6,039 tys., Rubel 3107 tys., Marka niem. 1,438 tys., Korona austr. 1,223 tys., Unja łac. 1,165 tys., Gulden hol. 2,427 tys., Funt szt. 29,385 tys., Dukat 13,805 tys., Korona skand. 1,618 tys., 1 gram złota 4,013.157.

Srebro: Rubel 2,64 tys., Marka niem 573 tys., Korona austr. 479 tys., Unja łac. 479 tys., Gulden holend. 1,084 tys., Floren austr. 1,274 tys., Szyling 600 tys., Dolar 2,759 tys., Korona skand. 688 tys., 1 gram srebra 114.741.

Ceny ziemiopłodów

Lwów, 20 grudnia. W tys. Mkp.: Pszenica 15500 —16500 (szac.), żyto małopolskie 9200—9600, jęczmień brow. 9300—9800 (szac.), owies małopolski 8200—8600, hreczka 12000—13000. Mąka i otręby, jak w dniu wczorajszym, ceny szacunkowe. Tranzakcje żytem, owsem i hreczką, podaż przewyższa zapotrzebowanie, z wyjątkiem jęczmienia browarnianego, który jest silnie poszukiwany. Nagół tendencja chwiejna, usposobienie wyczekujące.

Warszawa, 20 grudnia. W tys. Mkp. za 100 kg netto: Franco st. załad.: żyto kongr. 10000—9300, jęczmień kongr. 9750—9500—9200—10000—9700, mieszanka (jęczmień z owsem) 9000, kasza jęczmienna łamana 22500, kasza jaglana 38000. Franco Warszawa: żyto kongresowe 10000—10100, otręby żytnie 6000. Tendencja zwyżkowa, obroty średnie.

O UŁATWIENIE TARYFOWE DLA WĘGLA POLSKIEGO. Rząd polski zamierza w najbliższej przyszłości przedsięwziąć akcję w celu skłonienia Czechosłowacji do stosowania dla węgla polskiego tej samej taryfy, co dla czeskiego. Wobec możliwości wyłonienia się przy tej okazji kilku spraw natury gospodarczej, w których przeprowadzeniu będzie zainteresowana Czechosłowacja, sprawa węgla ma szanse pomyślnego załatwienia. Zniżka taryf czechosłowackich dla węgla polskiego umożliwiłaby przedewszystkiem eksport węgla górnośląskiego do Włoch.

OBIEG BANKNOTÓW wynosił dnia 10 bm. według wykazu PKKP. 61,486 miljardów marek.

POLSKO-JAPOŃSKI UKŁAD HANDLOWY. Niedawno temu zawarty polsko-japoński układ handlowy opiera się na klauzuli największego uprzywilejowania Zaznaczyć należy, że Japonja jeszcze przed wojną ustanowiła w sprawie zawierania gospodarczych układów z europejskimi państwami specjalny typ, który często wychodzi poza ramy zwykłej konwencji. Zjawisko to jest uwarunkowane szczególnem położeniem Japonji. Jako przykład służą układy Japonji z Anglją w 1911 z Niemcami w 1896 i Austrją w 1912. Powyższy rodzaj układu został również obrany dla polsko-japońskiego traktatu. Artykuły I i II traktatu zawierają postanowienia dotyczące handlu i żeglugi między Polską a Japonją, importu i eksportu i przyznania największego uprzywilejowania ze zwykłymi zastrzeżeniami. Artykuły 8—9 regulują tranzyt wedle skróconej i uproszczonej konwencji. Art. 10 stwierdza prawa kupców, przemysłowców i agentów handlowych. Art. 11 omawia prawa towarzystw zarobkowych. Art. 12—17 dotyczą żeglugę. Art. 18 zawiera rozmaite zastrzeżenia.

WPŁYWY „BNK OF ENGLAND“ W GDAŃSKU. Według doniesień z Gdańska „Bank of England“ zobowiązał się udzielić kredytu wolnemu miastu w wysokości 200.000 funtów, co odpowiada 5 miljonom guldenów, po uprzedniem zebraniu przez bank gdański kapitału zakładowego. Ponadto „Bank of England“ zapewnia, że będzie najściślej współdziałał z bankiem gdańskim. Komentarze do tego ogłoszenia ze strony senatu podnoszą powagę współpracy banku angielskiego z bankiem gdańskim, jak pisze socjalistyczna „Danziger Volkstimme“, pełne są kadzidła dla senatu i umizgów dyplomatycznych pod adresem Anglji.

PODWYŻKA KAPITAŁU I NOWA EMISJA „FANTO“. Dzienniki wiedeńskie donoszą, że Towarzystwo naftowe „Fanto“ zamierza podwyższyć w najbliższym czasie kapitał akcyjny i przystąpić do nowej emisji. Za jedną starą akcję, akcjonarjusze otrzymają 5 nowych.

BELGIJSKA FABRYKA SZKŁA W POLSCE. W Tomaszowie ma zostać w najbliższym czasie założoną z udziałem kapitału belgijskiego wielka fabryka szkła. Pracę nad budową fabryki już podjęto.

CZESKO-SŁOWACKIE PRETENSJE WOBEC POLSKI. Czesko-słowackie pretensje wobec Polski z czasów przedwojennych i wojennych wynoszą, wedle prywatnej oceny po stronie czeskiej 40 do 50 miljonów kc.

ZYSKI FRANCJI Z KOPALŃ W ZAGŁĘBIU SAARY. Zysk brutto państwa francuskiego z przyznanych Francji traktatem wersalskim kopalń zagłębia Saary wynosił w roku 1920 136,634.000 fr., w roku 1921 — 101,292.000 fr., w r. 1922 — 152,692.000 fr.

ODKRYCIE TERENÓW NAFTOWYCH W HISZPANJI. Donoszą z Madrytu że w okolicach Saragossy odkryto wielkie tereny naftowe. Pierwsze badania pozwalają przypuszczać że pokłady naftowe będą obfitsze niż w Kalifornji i Rosji.

Cała Hiszpanja jest żywo poruszona tem odkryciem.

NADESŁANE

Krakowska Spółka Tramwajowa

—o—

Z dniem 22 grudnia 1923 wchodzi w życie następująca

Nowa taryfa tramwajowa:

1) Bilet jednorazowej jazdy dla dorosłych łącznie z podatkiem gminnym mkp. 60.000.

2) Bilet jednorazowej jazdy dla dzieci poniżej lat dziesięciu i młodzieży szkolnej mkp. 20.000.

3) Bilet jednorazowej jazdy dla robotników, urzędników państwowych, oficerów (na legitymacje) i żołnierzy (bez legitymacji) wraz z podatkiem gminnym mkp. 40.000.

4) Należytość za przewiezienie pakunku 60.000.

W przedwstępnej sprzedaży wydawane będą bilety normalne dla dorosłych w bloczkach po 50 sztuk z opustem 10 procentowym tj. w cenie po mkp. 2,700.000 za bloczek.

Posiadacze bloczków, zakupionych przed ogłoszeniem niniejszej taryfy, winni w myśl § 3 regulaminu jazdy, dopłacić różnicę ceny kupna za nieużyte jeszcze bilety.

Wymieniona wyżej dopłata musi być uskuteczniona w Dyrekcji Tramwaju do dnia 24 grudnia 1923 roku włącznie za złożeniem odnośnych biletów, które będą odpowiednio przestemplowane.

Do dnia 24 grudnia 1923 roku włącznie bilety te zachowują swą ważność.

Karty miesięczne, zakupione na grudzień b. r. nie podlegają dopłacie.

W niedzielę 23 grudnia br. będzie biuro tramwajowe dla przyjmowania dopłaty otwarte do godziny 12-tej w południe.

Posiadacze bloczków, którzyby dopłaty nie chcieli uiścić, mogą do dnia 24 grudnia 1923 włącznie otrzymać zwrot pieniędzy za bilety nieużyte, **a to pod rygorem utraty prawa żądania zwrotu zapłaconych kwot, tudzież prawa uiszczenia dopłaty.**

Kraków, dnia 20 grudnia 1923.

Dyrekcja Tramwaju.

Co było dzisiaj na giełdzie krakowskiej?

Kraków, 21 grudnia

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek dziś	20 XII.	AKCJE	Transakcje w tysiącach marek dziś	20/XII.
P. T. H. I—V em. . . .	800—860	750—810	Syndykat Kosz., Kraków .	260—280	230—250
„Impex"	29—30	28.5—29	Tłuszcze Trzebinia	6500	6350—6500
„Pharma" (B. Jawornicki)	700—890	650—680	„Krakus" I—VI em. . . .	1600—1900	
Bracia Rolniccy I em. . .	180—200	140—150	Porcelana Ćmielów . . .	1750—1850	1600—1675
„Polski Glob"	120—135	110—135	Fabr. cukru w Chodorowie .	9000—9650	8075—8200
C. Hartwig. Poznań . . .			Elektr. Siersza I—IV em.	390—420	390—450
Żegluga Polska	130—160	130—135	Zakłady przem. „Ryngraf"		
Zieleniewski I—IV em. . .	26500 27500	26000 26400	S. W. Niemojowski . . .	800	750—800
Warsz. Parowozy I—III em.	815—860	860—900	Fabr. kapel. w Myślenicach		
H. Cegielski, Poznań I—IX	1600—1900	1350—1500	Bank Przemysłowy I-VIII	845—960	700—850
„Potęga" Tow. huty żel. .			Bank Hipoteczny	1300	
„Lemiesz"			Bank Małopolski	1425—1450	1500—1525
„Trzebinia" I—VI em. . .	1425—1500	1100—1300	Ziemski Bank Kredyt. . .	410 500	380—500
„Pocisk"	800—850		Powszechny Bank Kredyt.	105—120	90
Automotor	600—900		Akc. Bank Związkowy I-IX		
Portland-Cem. Szczakowa			Bank Komercjalny I—IV	240	240—245
Górka	35000—37000	35000—35500	Bank Kred. w Warszawie		
Siersza	14100—15000	15800 16750	Bank Związ. Spółek Zarob.	6500—7000	4600—4700
Tepege I—IV em.	5000—6000	5925—6050	Rohn Zieliński	800	
Polska Nafta	900 1150	950—1100	A. Piasecki	3000—3150	3100—3500
Oikos	7700 8000		„Agrochemja"		
„Pokucie" Naft. S. A. I em.	680—710	700—715	„Teropol"	320—330	320—340
Pezet			„Polski Lloyd"		
Lug	2250 2350	2250—2300	„Kabel"		

Kraków. — Deruta kursów walut i dewiz trwa w dalszym ciągu a tendencja jest nadal słaba. Kurs dolara jest obecnie niższy od parytetu światowego w stosunku do marki. Na obniżenie się kursów na giełdzie pieniężnej w dużej mierze niewątpliwie wpłynęła zapowiedź premiera, że wszystkie wysiłki aparatu państwowego będą skierowane w kierunku przeprowadzenia akcji finansów i położenia kresu przesileniu walutowemu przez dokonanie reformy walutowej. Mamy zatem znowu do czynienia z czysto psychicznemi pobudkami, sprawiającemi, że dolar chwilowo stracił znaczenie owego jedynego „puklerza" i „tarczy ochronnej" przed dewaluacją marki.

Na giełdzie efektów tendencja była niejednolita. Realizacja wysokich zysków spowodowała powstrzymanie tempa zwyżkowego, a w papierach, przy których ujawniła się większa podaż, była nawet przyczyną lekkiego osłabienia kursów. Na ogół jednak przeważały w efektach kursa zwyżkowe. Przedewszystkiem zwyżkowały silnie akcje przemysłu metalurgicznego. Poszukiwane akcje Cegielskiego i Trzebini - Żelaza, które osiągnęły bardzo poważną zwyżkę. W branży tej nawet Zieleniewski mimo spadku korony austrjackiej poprawił się o 1,600.000. Górka droższa o 1,500.000, Siersza. Tepege natomiast słabsze. Akcje handlowe lekko się poprawiły. — W bankowych wydarzeniach dnia była poważna zwyżka Spółek Zarobkowych (+ 2,300.000).

Na pogiełdzie usposobienie ożywione. Jaworzno i Gazy jako najcięższe walory na krakowskiej giełdzie, awansują z dnia na dzień o kilka miljonów marek. W akcjach Nafty Krośnieńskiej i Lnu zawierano duże transakcje, jednakże po kursach lekko zniżkowych.

Wprowadzone wczoraj obostrzenia dla współdzielni bankowych są — jak nas informują — następujące: Kapitał zakładowy współdzielni musi wynosić minimalnie 5 miljardów marek. Zawiadowcy współdzielni muszą statutowo odpowiadać osobiście za zobowiązania giełdowe współdzielni. Zawiadowcy muszą posiadać kwalifikacje przepisane dla kantorów wymiany. Minimalna liczba członków udziałowców musi wynosić 50. Współdzielnie muszą należeć do jednego ze związków rewizyjnych.

Dzisiaj odbyło się ostatnie zebranie giełdowe przed świętami. Następne zebranie po świętach we czwartek 27 bm.

AKCJE NA POGIEŁDZIE.

Jaworzno drobne 72.000—73.000, po 25 sztuk 65,000 na medio 110.000, Gazy 64.000, Chybi 15500 do 17.000, Len 1800—2000, Lokomotywy 925—950, Azot 600—750, Nitrat 375, Krosno nafta 6250—5900, Olkusz 1500, Machlejd 1100, Gloria 375—400, Industria 650—700.

KURSA WALUT I DEWIZ W OBROTACH BANKOWYCH.

Waluty. Dolary 6,325.000, Czeskie korony 178 tysięcy.

Czeki: Nawy Jork 6,450 tys. do 6,300 tys., Londyn 27.600 tys. do 27.500 tys. Paryż 330.000, Zurych 1,085.000—1,080.000, Wiedeń 89—90. Praga 179.000—184.000.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 21 grudnia. Giełda. Akcje. Cyfry w tysiącach mk. Bank dysk. 5090, Bank dla handlu i przed. 1450—1525. Bank kred. 1400. Bank wileński 250. Bank przem. polski 800. Bank zjedn. ziem pol. 1150—1650. Bank handl. Poznań 3500. Bank współdz. 3500. Cerata 325—300—335. Puls 550—540—550. Wildt 610—650. Cukier Warszawa 8550—7750—8250. Częstocice bpr. 5250—5500—5300. Firley 400—410. Drzewny przemysł 850—900. Cegielski 1400—1600—1650. Modrzejów 17000—15250 dr. 19000—16500—17500. Orthwein 800—750—775. Rudzki 2750—2650—2850—2900—3150—2900 drob. 3000—3450. Ursus 1600—2000—1700. Parowozy 825—800—810. Zawiercie 500. Elektryczność 2800, 2700—2800. Spirytus 5700—6200—6000. Pol. nafta 925—1010—1000. Lenartowicz 210—230—215. Siła i Światło 1350—1500—1425. Ćmielów 1700—1725. Norblin 1600—1750—1600—1850—1700—1750 dr. 2150—1800—2100. Belpol 110—100. Kabel 1300—1450—1300. PTE 350—325—500. Unja 9000—10000. Tkanina 160—170—160. Papier 1750—1600—1800. Syndykat rol. 2300—2850—2500. Maszyny 900—700—850.

Bank handl. Warszawa 4700, Bank przem. Lwów 825—800—825, Bank zach. 2400—2800—2750, Bank zw. sp. 6000—5900—7100, Bank zw. Ziemian 400—405—400, Bank pow. kred. 125—145, Sole potas. 8000—7700, Kijewski 5300—5100, Czersk 1200, Gosławice 1950 VI 2100—2200, Michałów 2200—2350 do 2275, Łazy 290—330—310, Węgiel 9200—8900—8850, 8950, 9500, 9380, 9700, 9075, 9350, dr. 9700, 11000, Lilpop 1075—1450—1350, Ostrowiec 25000—26500—25750, Ron Zieliński 875—700—925, IV 810, 600—700, Starachowice 5900—5750—5900, Pocisk 850—900—885, Zieleniewski 31000—27750—28500, Żyrardów 510000—515000, Borkowski 1500—1400, 1450, Jabłkowscy 400—350—360, Polbal 160, Haberbusch 7450—7100—7400. Strem 18500—18000, Nobel 1700—1800—1775 VI 1625—1675, Korek 220, 225—175, Przemysł leśny 160—200—190, Spiess 1900—1895, Trzebinia 875, Pol. przem naft. 1300—1325, Skóry 175, Boveri 2250, Loyd 530, Maszyny 900—700—850, Pomoc szkolna 100, Suchedniów 4200—4100—4200.

Warszawska giełda pieniężna

Warszawa, 21 grudnia. Giełda. Waluty: Dolary Stanów Zjedn. 6,100.000—6.000.000 sp. 6,060.000 k. 5,940.000. Frank francuski 310.000 Frank złoty w kupnie 1,165.000. Pożycz. złota 9,250.000—8,400.000 Miljonówka 200.000—175.000.

Czeki Belgja 278.000—250.000—273.000 sp. 276.000 k. 270.000, Londyn 26,650.000—26,180.000, sprzedaż 26,450.000 kupno 25,910.000, Nowy Jork 6.100.000 do 6 miljonów, sprzedaż 6,060.000 kupno 5,940.000, Paryż 315.500—309.000, sprzedaż 312.000 kupno 306.000, Praga 177.200—174.300, Szwajcarja 1 mil. 66.000 do 1,046.000, sprzedaż 1,056.000, kupno 1,036.000, Włochy 264.000—262.500.

GIEŁDY ZAGRANICZNE

Nowy Jork, 20 grudnia. Giełda pieniężna. Kurs dzienny 4 i trzy czwarte prc. przekaz na Londyn 436.50, przekaz na 60 dni 433.25, przekaz na Paryż 517, przekaz na Amsterdam 38, przekaz na Kopenhagę 17.86, przekaz na Pragę 292, przekaz na Berlin w płaceniu 25.

Praga, 20 grudnia. Dewizy. Amsterdam 1910, Berlin 8 za biljon, Chrystiania 513, Kopenhaga 611, Sztokholm 902, Zurych 599.150 i 1 ósma, Nowy Jork 3440, marki niem. 8 za biljon, marka polska 5 za miljon.

Dzisiejsza giełda lwowska

Lwów, 21 grudnia. Cyfry w tysiącach: Dolar 6,200.000 mkp. Akc. Hipoteczny 1400—1390, Pow. Kred. 150—180, Przemysłowy 850—860, Browary lwowskie 31—31.600. Chodorów 8800, Cegielski 1450—1600—1525, Ćmielów 1685—1800—1675, Niemojewski 725—725, Oikos 820—1150, Parowozy S. A. 850—825, Pezet 375—300, Polska Nafta 950—1000—975. Rakszawa 9000—9300—8800, Tohan 785 Gafota 390—370, Polskie Tow. Bud. 255—240, Siersza elektr. 385—360, Siersza górn. 14750—14800, Zieleniewski 25250.

EGZOTY LWOWSKIE.

Lwów, 21 grudnia. Cyfry w tysiącach. Jaworzno grube 58000—59000, Jaworzno dr. 65—63—65.000, Gazy 60—59—62000, Chybie 14250—15200, Elektrownia na Sanie 230—200, Gazociągi 700—750, Len 2050—2175, Lokomotywy 1100—900 Nitrat 450, Schön 130—132000, Drożdże 1400, Foresta 1200—1050, Olkusz 1400—1375, Radziwiłł 1850, Szkło Krosno 1600, Węglówki 32—30, Brugger 1450—1475, Lesienice 1800—2100, Machlejd 1000, Gazolina 2500—2600—2475, Arma 1200, Przeworsk 500.000, Rucker Höflinger 1600, Kolumbia 100, Tyśmeinica 500, Hydropol 80, Heran 280.

Giełda poznańska

Poznań, 20 grudnia. Bank Kwilecki 3000—3250. Bank Przemysłowców 3500—4500. Bank Związku Sp. Zarobkowych 6500—7000. Poznański Bank Ziemian 1000. P. Bank Handlowy 3200—4000. Bank Młynarzy 300—320. Wielkopolski Bank Rolniczy 90—100. Arkona 1800—3000. Barcikowski 550—600 Browary Krotoszowskie 4200—5000. Cukrownia Zduny 80000—82000. Cegielski 1400—1900. Centrala Rolników 300. Centrala Skór 3000—3500. Galwana 350. Garbarnia Parowa 600—650. Goplana 1930—2200. Dębienko 2000. C. Hartwig 650—750. Hartwig-Kantorowicz 3800. Hurtownia Związkowa 150. Hurtownia Skór 500. Hurtownia Spółek Spoż. 470—480. Herzfeld-Victorius 5750—7000. Iskra 2200—2600. Syndykat dla handlu zagr. 150. Luban 104000. Dr. Roman May 45000—60000. Młynotwórnia 1500—1700. Młyn Ziemiański 1500—1700. Patria 3400—3600. Płótno 1400—1600. Papiernia Bydgoszcz 800. Pneumatyk 250—320. Pendowski 600. Poznań. Spółka Drzewna 1750—2000. Sarmatia 4600. Starogardzka Fabr. mebli 750. Tkanina 600. Tri 1250. Unja 9000—8000. Wagon Ostrowo 3500—4000. Wisła-Bydgoszcz 17000—22000. Wytwórnia chemiczna 350. Zjedn. Brow. Grodziskie 1700—2500. Len w Toruniu 2000.

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 21 grudnia 1923. Otwarcie giełdy: Berlin —. .. Holandja 218¼, N. York 573¾, Londyn 25.02½, Paryż 29 67½, Medjolan 24.80, Praga 16.80, Budapeszt 0.03.02½, Bukareszt 297, Belgrad 5.50, Sofja 4.05, Warszawa —.—. Wiedeń 0.00803/4. Austr. kor. stempl. 0.0081.

Zurych, 21 grudnia. Zamknięcie giełdy: Berlin — —, , Holandja 218¼., Nowy Jork 573⅝, Londyn 25 02. Paryż 29.62, Medjolan 24.82, Bruksela —.—, Praga 16.80, Budapeszt 0.03,02, Bukareszt .—, Belgrad 6.5 . Sofja 4.05, Warszawa —, Wiedeń 0.00080¾, Astr. kor. stempl. 81.—.

Dzisiejsza giełda wiedeńska

Giełda efektów: Zieleniewski 235.000, Fanto 4,150.000, Karp. Gal 485.000, Galicja 27.700.000, **Schodnica 1,450.000,** Siersza 181.000, Lwów Czerniowce 346 000, **Kolej północ.** 20 100.000, Alpine Montan 705.000, **Huta poldi 922.000.** Goleszów 1,690 tys, — Kompas —. —, — **Silesia 82.000** Bank Małop. 18.500, **Bank Hipoteczny 17,300, Portland** cement 2,435.000, Nafta S. A. 2,500.000, **Browary lwowskie** 275.000, Triag 305—306.000, **Mraźnica 185—191.000. T.P.G.** 71—85.000.

KALENDARZYK GIEŁDOWY

NOWE SPÓŁKI AKCYJNE:

Fabryka krochmalu „Amidon" Spółka Akcyjna w Warszawie — o kapitale akcyjnym 600 miljonów mkp.

Zakłady Artystyczne Polskiego Przemysłu Drzewnego „Dynmek" Spółka Akcyjna w Warszawie — o kapitale zakładowym 600 miljonów mkp.

Dom Handlowy „J. Cwejko" Spółka akcyjna w Warszawie — o kapitale zakładowym 600 miljonów mkp.

Dom Handlowy „J. Cwejko" Spółka Akcyjna w Warszawie — o kapitale zakładowym 600 miljonów mkp.

Zakłady Przemysłowe Pierwszej Spółki Garbarskiej „Nowość" Spółka Akcyjna w Radomiu — o kapitale zakładowym 182 miljonów mkp.

Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada

Używajcie 262

światowej sławy

pasty do obuwia

„ERDAL“

Na sezon zimowy!!

wykonuje wszelkie roboty w zakres **krawiectwa** i kuśnierstwa wchodzące tak **męskiego** jak i **damskiego** o (25% taniej niż w śródmieściu) z własnych materjałów lub dostarczonych. Polecam również gotową konfekcję męską po cenach nader niskich. 275

Józef Gajda

Kraków-Dębniki, Rynek 9, (sklep).

CAŁA POLSKA

używa dziś tylko

CYKORJI BOHMA

Jest najlepszą i najtańszą

DOMIESZKĄ DO KAWY

Kupujcie tylko z napisem

FERD. BOHM & CO

we Włocławku S. A. 284

DO NABYCIA WSZĘDZIE.

Mimo zwyżki walut obcych sprzedajemy **forniery krajowe i zagraniczne, dykty klejone i różnicie** po cenach zniżonych konkurencyjnych, o czem się każdy z interesentów przekonać może odwiedzając nasze składy celem oglądnięcia towaru, pod względem jakości, bez obowiązku kupna. 229

„PEBEDE“, DOM MEBLOWY

skład fabryczny **fornierów i dykt** w **KRAKOWIE, ulica Szpitalna L. 7.** Dom pod rakiem, tel. 234.

PANIENKA która szyje, haftuje, ryszelie, mereszkuje, naprawia bieliznę — poszukuje posady na wieś najchętniej do dworu za życie i mieszkanie. — Wiadomość do Administracji „Kurjera“ pod Sierota.

ŻARÓWKI CHOINKOWE

Abażury gotowe lub na zamówienie

R. H. KOWALSKI

MATERJAŁY ELEKTROTECHNICZNE, KRAKÓW, ULICA GARBARSKA L. 26. 435

Prawdziwie cicho pisząca maszyna do pisania jest tylko L. C. Smith & Bros N. Y. U. S. A. LUDWIK AKSMAN, Kraków, Telefon Nr. 32-88 391

Książki Dla wszystkich typów i klas gimnazjalnych kupujemy i płacimy najwyższe ceny. — Kursa Maturyczne **„WIEDZA“** Studencka 14, I. p. 444

OLEJ RYCYNOWY

apteczny w puszkach po 5, 10 i 20 kg tylko hurtownie, najmniej 80 kg. sprzedaje 4387 426

Polskie Tow. Handlowe S. A.

Kraków, Sławkowska 1. Tel. 2078

Instrumenty muzyczne, gramofony i rowery oraz przybory do tychże 442

LEOPOLD HUTTERER

KRAKÓW, ULICA GRODZKA L. 43.

ZAKŁADY GRAFICZNE

„Ryngraf“ S. A.

Kraków, ulica Krupnicza L. 6

wykonuje: akcje, czeki, papiery wartościowe, etykiety — reklamy barwne, druki i t. d.

KLISZE do druku

jedno i wielobarwne na cynku — miedzi i mosiądzu.

Własne introligatornie maszynowe, oferty odwrotnie, warunki jak najdogodniejsze — wykonanie piewszorzędne. 460

Wielki wybór ubrań męskich i dziecięcych

ceny **20% niżej** parytetu

poleca firma 419

E. Wohlmuth i Ska Grodzka 61

vis a vis Kościoła **Ewangelickiego.**

Spółka złotnicza

Kraków, ul. Rajska 4 478

kupuje używane, sztuczne zęby od 600.000 Mkp, — złoto, srebro, szczęki do 18.000.000 Mk. — Wykonuje bižuterje.

Tamże sprzedaż kilimów.

404

F. Lubański, Kraków, ul. św. Anny Nr. 2 poleca rękawiczki skórkowe i trykotowe.

PIAST

najlepsza terpentynowa

PASTA DO OBUWIA

Wszędzie do nabycia!

KURSA maturyczne „Wiedza“ Kraków, Studencka 14 I. przygotowują do matury gimnazjalnej wszystkich typów i seminarjalnej. Analog. kursa pisemne zapomocą świeżo fachowo opracowanych instrukcyj i objaśnień. Jedyne kursa w Krakowie, na których udzielają lekcyj wyłącznie fachowi profesorowie szkół średnich. — Uczniom i uczennicom kursu pisem. przysługuje prawo uczęszczania raz na tydzień na wykłady zbiorowe. Wypożycza się podręczniki.

Meble

klubowe, salony, kanapki rozkładane, otomany, łóżka składane poleca i przyjmuje wszelkie przeróbki.

Zakład tapicerski S. FRISCH

Kraków, ulica Stolarska 13.

Biuro Spedycyjne „PRZEWÓZ“

I PRZEDSIĘBIORSTWO DOWOZOWE KOLEI PAŃSTWOWYCH 343 3-3

Spółka z ogr. odpow.

ZAŁOŻONE PRZEZ CENTR. ORGANIZACJE ROLNICZE

KRAKÓW, DŁUGA 31. — TELEF. 3063

załatwia wszelkiego rodzaju czynności spedycyjne i przewozowe, umiejętne przewożenie mebli we własnych wozach meblowych tak w miejscu jak i koleją do wszystkich miast.

WŁASNE MAGAZYNY, ZAPRZĘGI. — CENY NAJNIŻSZE.

ORYGINALNE SZWEDZKIE

KALOSZE i ŚNIEGOWCE

357 marki **„TRETORN“** poleca

Leon Steigler, Kraków, Rynek 14 (daw. Fränkel)

OGROMNY WYBÓR! TELEFON Nr. 2347. CENY NAJNIŻSZE!

Wyłączna sprzedaż obuwia marki

Del-Ka

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Feliks Jabłoński. Z Drukarni Ludowej w Krakowie.